

Programska listina

***“Delujoča država: moderna,
solidarna in varna Slovenija”.***

Prerod

Stranka Vladimirja Prebiliča

“Delujoča država: moderna, solidarna in varna Slovenija”.

1. VIZIJA IN VREDNOTE – Kdo smo?	5
2. IZZIVI – S čim se vsakodnevno soočamo?	10
3. STRATEŠKA DRŽAVA 2040	12
Ključni stebri delovanja Slovenije	13
STEBER 1: Javne storitve, ki delujejo	14
STEBER 2: Konkurenčno in inovativno gospodarstvo	15
STEBER 3: Regionalizacija, decentralizacija in uravnotežen razvoj	16
STEBER 4: Varnost in odpornost države	17
STEBER 5: Stabilne in razvojne finance	18
Naše misije	20
Stati in obstati – Celovita varnost in odpornost	20
Kultura – Temelj in identiteta ustvarjalne ter povezane družbe	22
Zdravje za skupnost in posameznika – Javno zdravstvo in socialna država	24
Smo skupnost in to želimo ostati – Skupnost, stanovanja in enake možnosti	26
Gospodarstvo zna, če ima pogoje – Gospodarstvo visoke dodane vrednosti	29
Pri nas je lepo – Slovenija kot globalna destinacija vrhunskih doživetij, športnih uspehov in butične trajnosti	32
Od vrtca do veselja – Znanje, šolstvo in raziskave	34
Trdni temelji stabilnosti – Podnebje, energija in prehranska varnost	38
Država je od ljudi in za ljudi – Pravna država in digitalna uprava	40
Odprta in pomlajena Slovenija – Demografija in medgeneracijska politika	42
Blizu, četudi smo od daleč – Infrastruktura in mobilnost	44
Spoštovani doma, samozavestni v svetu – Zunanja politika in diplomacija	46
Nova organizacija strateške države	48
Nova arhitektura vlade ali koncept ploščate vlade – Manj resorjev, več profesionalne in na znanju temelječe koordinacije	48
UMAR 2.0 – Digitalni dvojček Slovenije	48

I. VIZIJA IN VREDNOTE – Kdo smo?

Svet se spreminja hitreje kot kadarkoli doslej. Podnebne spremembe, demografski trendi, globalne in regionalne krize, vojna v Evropi, prebojne tehnologije in izguba zaupanja v institucije tresejo same temelje družbe in naš način življenja. Slovenija vstopa v obdobje, ko uveljavljeni načini reševanja težav niso in ne bodo več dovolj. Vstopamo v čas, ko ne bo dovolj zgolj biti za ali proti, si pri tem zakrivati oči pred dejansko globino in kompleksnostjo problema ali se zgolj osredotočati na gašenje požarov, do katerih je prišlo zaradi pomanjkanja učinkovitega vodenja ali zaradi politične neodzivnosti ali nezrelosti.

Slovenija nujno potrebuje drugačno politiko in upravljanje ter vodenje države: politiko, ki ponuja odgovorno vodenje, spoštuje načela in norme pravne države in krepí ter ohranja neodvisne institucije. Politiko, ki je že danes odgovorna za jutri in pooseblja pot do moderne Slovenije, ki je konkurenčna, solidarna in varna. Naša vizija je gospodarsko uspešna država, ki temelji na trajnostni rasti, poštenih pravilih in enakih priložnostih za vse. Država, v kateri vsakdo lahko razvije svoje talente v dobrobit sebe in skupnosti. To je prihodnost, ki povezuje odgovornost politike, moč gospodarstva in solidarnost skupnosti za prihodnost vseh generacij in ne le za peščico privilegiranih.

Močno zaostrene razmere, dosedanje neambiciozno in stihijsko vodenje so nas pripeljali v položaj, ko so lahko resno ogroženi temelji slovenske državnosti in dolgoročni življenjski standard prebivalcev in prebivalcev Slovenije. Majhna država, kot je Slovenija, se ne more več zanašati zgolj na mednarodne povezave – razvijati mora lastno moč, pogum, odpornost in sposobnost vpliva ter povezovanje s podobno mislečimi skupnostmi in državami.

Moč majhne sodobne države ne izhaja iz argumenta moči ali orožja, ampak iz spoštovanja dogovorjenih pravil mednarodnega prava, moči pravne države, znanja ter zdravega in izobraženega prebivalstva. Izhaja iz zadovoljnih državljanov ter konkurenčnega gospodarstva, podprtega z učinkovitimi javnimi sistemi. Ti s svojim učinkovitim delovanjem in odpornostjo zagotavljajo njeno stabilnost, prilagodljivost in odgovornost, našeto pa se nadgrajuje s sodelovanjem v skupnosti in ustvarjalnostjo posameznikov v njej. Pri tem pa brez zaupanja v institucije ni mogoče graditi ne močne demokracije ne vzdržne socialne države.

Verjamemo v politiko, ki presega ozke delitve in polarizacijo, ki ni namenjena peščici, ampak vsem ljudem, ki se ne zapira v preteklost, temveč odpira vrata prihodnosti. Politika mora temeljiti na dialogu, spoštovanju prava in dostojanstvu vsakega posameznika.

Toda realnost, v kateri smo, je drugačna. Polarizacija, zasebni interesi in populizem razkrajajo zaupanje. Stranke prepogosto postavljajo lastne koristi, pogojene z lastnim preživetjem, pred cilje skupnosti, kar zavira in onemogoča nujne spremembe. Ko dopustimo, da politikantstvo prevlada nad strokovnostjo, tvegamo stagnacijo ali celo nazadovanje. Zato je potrebna nova politična kultura – politika mora znova postati odprt prostor idej, odgovornosti in sodelovanja.

Naš koncept temelji na zavračanju logike polarizacije in dveh polov, kjer je konflikt glavno sredstvo politične mobilizacije. Ne želimo biti ena od strani istega kovanca, katerega vrednost temelji na večnem sporu. V slovensko družbo želimo vrniti normalnost – politično držo, utemeljeno na spoštovanju prava, dialogu in odgovornosti. Normalnost ni znak šibkosti, temveč izraz moči – moči, da nasprotnika vidiš kot sogovornika, da nasproten razmislek sprejmeš kot povabilo k dialogu in da državo razumeš kot skupno dobro.

Prerod Slovenije ni izbira, temveč nuja. V politiko vračamo zmernost, spodobnost in spoštovanje prava. Moč odgovorne politike je v vztrajanju pri pravilih, ki veljajo za vse, tudi za nosilce najvišjih javnih funkcij v državi ter v jasnem distanciranju od zlorab oblasti, ki spodkopavajo zaupanje v demokratične institucije. Slovenija ima vse, kar potrebuje moderna država: znanje, ljudi in srce skupnosti. Zdaj je čas, da to povežemo za skupen uspeh.

Naša vizija je **moderna, solidarna, varna in zaupanja vredna Slovenija**, torej država, ki zna ljudi povezovati v tem času izzivov in tudi priložnosti. **Moderna** Slovenija pomeni vlaganje v znanje, trajnost in inovacije. **Solidarna** Slovenija pomeni, da ne pustimo nikogar ob strani in da moč skupnosti gradimo na medsebojni podpori ter sodobnih javnih sistemih. **Varna** Slovenija pomeni stabilne institucije, varno družbo in zaupanje, da država ne bo pustila nikogar na cedilu. **Zaupanja vredna Slovenija** pa pomeni, da gradimo državo, v kateri je politika prostor rešitev in ne poligon nenehnih konfliktov.

Varnost je temelj svobode, demokracije in pravičnosti. Gradimo jo kot skupno odgovornost in sega od zunanje in notranje varnosti do socialne, pravne in ekonomske varnosti za vse.

Smo **levosredinska politična skupnost**, ki temelji na sodelovanju, znanju in odgovornosti v skupnosti in do skupnosti. Zato zavračamo populizem in vse oblike skrajnosti ter verjamemo, da je mogoče združiti gospodarsko svobodo s socialno pravičnostjo. Politika naj služi skupnosti in kot prostor, v katerem tekmujejo ideje, ne pa nikoli končani in razdiralni konflikti.

Zavezani smo **ustavnim vrednotam**: človekovim pravicam, demokraciji, pravni državi, neodvisnosti medijev, svobodni pobudi, zasebni lastnini in skrbi za okolje. Naše delovanje temelji na zaupanju v institucije, poštenosti, preglednosti in varovanju temeljnih človekovih in državljanskih pravic. Zavzemamo se za razvoj, temelječ na znanju, inovacijah in trajnostni rabi virov, ter za skupnost, ki zagotavlja enake možnosti za vse generacije.

Naše **vrednote** so kompas naše politike:

- **Spoštovanje in zaupanje:** Temelj vsake skupnosti in vsakega delujočega sistema.
- **Pravičnost in poštenost:** Pravila veljajo za vse.
- **Znanje in odgovornost:** Odločitve temeljijo na strokovnosti in pogumu za resnico.
- **Sodelovanje in solidarnost:** Razlike nas bogatijo, skupnost nas povezuje.
- **Odpornost in vzdržnost:** Mislimo dolgoročno.
- **Tradicija in napredek:** Ponos na identiteto, pogum za prihodnost.

Zavzemamo pa se tudi za:

1. **Socialno pravičnost in enake možnosti** (družba je bolj stabilna in tudi ekonomsko uspešnejša, če nihče sistematično ne izpada)
 - dostopno javno zdravstvo, šolstvo in socialna varnost;
 - zmanjševanje neenakosti (ne nujno izenačevanje, ampak preprečevanje izključenosti);
 - poudarek na enakih izhodiščih, ne na enakih rezultatih.
2. **Na znanju temelječo družbo** (največja in edina konkurenčna prednost številčno majhnih držav je na znanju temelječ človeški kapital)
 - vzpostavitev sistema vseživljenjskega izobraževanja;
 - poudarek na učinkovitejšem prenosu znanj z univerz in inštitutov v vse družbene podсистeme;
 - sodoben zakonodajni okvir – za vzpostavitev invencijske in inovacijske dejavnosti;
 - digitalna pismenost – uporaba sodobnih tehnologij za ustvarjanje in prenos znanja;
 - medgeneracijsko učenje – spoštovanje znanja starejših in prenos izkušenj na mlajše generacije.
3. **Tržno gospodarstvo z jasno družbeno odgovornostjo** (trg je učinkovit, a brez pravil proizvaja krivice in nestabilnost)
 - ne antitržno, ampak strateško regulirano;
 - podpora podjetništvu, inovacijam in konkurenčnosti;
 - jasna pravila igre (davčna pravičnost, preprečevanje monopolov);
 - država kot strateški usmerjevalec, ne kot mikroupravljaev.
4. **Vključujoč dialog in politično kulturo sodelovanja** (to je naš neposreden odgovor na politično polarizacijo družbe, kjer medsebojne razlike niso enako grožnja)
 - ključno za povezovanje različno mislečih;
 - spoštovanje pluralnosti pogledov;
 - iskanje kompromisov kot vrednote, ne kot šibkosti;
 - zavračanje politike sovražnikov in kulturnega boja.

5. Močno, a omejeno in transparentno državo (ne gre za več ali manj države, ampak za boljšo državo v službi ljudi)

- država kot servis, ne kot gospodar;
- učinkovite javne institucije;
- transparentnost, odgovornost in preprečevanje korupcije;
- decentralizacija in krepitev regij ter lokalnih skupnosti.

6. Okoljsko vzdržnost kot razvojno priložnost (okoljska politika in industrijska politika sta skupaj dolgoročna konkurenčnost)

- zeleni prehod ni zavora, ampak investicija in priložnost za gospodarstvo in nas vse;
- prehod v energetske vzdržno in nizkoogljično gospodarstvo;
- podpora zelenim tehnologijam in krožnemu gospodarstvu;
- pravičen zeleni prehod (da stroški ne padejo na najšibkeje in socialno ogrožene).

7. Medgeneracijsko odgovornost (ta povezuje ekonomijo, okolje in socialo v skupno zgodbo)

- pogosto spregledana, a zelo pomembna vrednota za učinkovito uporabo vseh družbenih potencialov (t. i. uporaba srebrnega kapitala);
- javne finance, ki ne bremenijo prihodnjih generacij;
- vlaganje v znanje, raziskave in inovacije pri mehkelem družbenem razvojnem potencialu;
- dolgoročno razmišljanje (ne samo volilni cikli).

8. Evropsko in mednarodno usmerjenost (majhne države so uspešne predvsem zaradi udeležbe in dostopa do globalnih trgov)

- sodelovanje namesto zapiranja (izolacionizma);
- ob močni vlogi EU kot skupnosti vrednot se ne smemo izogibati sodelovanju tudi z drugimi;
- solidarnost med državami;
- multilateralizem in vladavina mednarodnega prava.

Verjamemo **v politiko, ki služi ljudem** in **odpira vrata prihodnosti**. V središču je **človek: njegovo dostojanstvo, svoboda in priložnost ter možnost, da prispeva k skupnosti**.

Zaupamo v **znanost, inovativnost in kulturo**. Znanost je temelj znanja in napredka, inovativnost je motor razvoja, kultura pa izraz naše identitete in ustvarjalnosti. Ponosni smo na svojo tradicijo, hkrati pa odprti za nove ideje, ki nas povezujejo s svetom.

Naš družbeni model, zgrajen na pridnosti, solidarnosti in kakovostnih javnih sistemih, se pod težo globalnih sprememb krha. Potrebujemo politiko, ki razume čas, v katerem živimo, in zna prilagoditi javne sisteme izzivom 21. stoletja.

Slovenija, ki jo gradimo, je **moderna, solidarna in varna**. Poleg tega je samoza-vestna članica EU, ki zna povezovati svoje prednosti (osrednjo geostrateško lego na stičišču prometnih in energetskih koridorjev, prilagodljivost in sposobnost od-zivanja, relativno majhnost države ...) in tako odgovorno prispevati k skupnim re-šitvam. Slovenijo spoštujemo kot redkost in dragocenost, kot majhno, a trdoživo državo, ki jo povezujejo jezik, kultura, znanost, narava in solidarna skupnost. Za Slovenijo je sodelovanje znotraj EU nekaj povsem naravnega. Kot država na pre-seku prometnih in energetskih koridorjev se že dolgo zavedamo, da skupne izzive lahko učinkovito rešujemo le skupaj.

II. IZZIVI – S čim se vsakodnevno soočamo?

Med ključne izzive Slovenije danes in v prihodnjem desetletju štejemo:

- **staranje prebivalstva** in pomanjkanje kadrov,
- prihodnosti **neprilagojen šolski sistem**,
- **slabo dostopnost (nepravičnost)** javnih storitev,
- **konfliktnost v družbi, nasilje, kriminal in korupcijo**,
- **podnebne spremembe in okoljsko krizo**,
- **tehnološko revolucijo** in izgubo konkurenčnosti,
- hitro spreminjajoče se **globalno okolje**,
- **neučinkovito upravljanje države**, preveč razpršene odgovornosti,
- **nizko zaupanje v institucije**.

Doslej se je na izzive odgovarjalo z vedno novimi ukrepi. A samo novi ukrepi niso več dovolj, da bi lahko uspešno krmarili v času, ki prihaja. V sodobnih družbah so izzivi vedno kompleksni, med seboj prepleteni in jih ni mogoče reševati s preprostimi delnimi ukrepi. Da bi znala reševati te izzive sodobnosti, Slovenija potrebuje **načrt, spremembo v razmišljanju in ambicioznost**. V Prerodu – Stranki Vladimirja Prebiliča imamo vse troje. Imamo ljudi, ki znajo voditi in izpeljati te zahtevne preobrazbe. Imamo načrt, ki ni zbirka parcialnih in sektorsko razdrobljenih ukrepov ter na hitro napaberkovanih idej brez jasnega cilja in vizije, temveč strateško premišljeno vodenje v dobro ljudi. In imamo ambicijo, kajti ni nam vseeno, kako živimo in kako bomo živeli v prihodnosti.

Izziv / Grožnja	Priložnost za razvoj	Kazalnik uspeha	Možni ukrepi / politike
Staranje prebivalstva in pomanjkanje kadrov	Aktivno staranje, večja delovna mobilnost, podaljšanje delovne aktivnosti, prenos znanja med generacijami	Delež aktivnih starejših, pokritost kadrovskih potreb, število programov za dolgoročno učenje	Podaljšanje delovne aktivnosti, digitalna izobraževanja za starejše, spodbude za migracijo delovne sile, mentorstvo med generacijami
Prihodnosti neprilagojen šolski sistem	Modernizacija izobraževanja, kompetence prihodnosti, digitalne in mehke veščine	Število programov prilagojenih sodobnim potrebam, uspešnost diplomantov, digitalna pismenost mladih	Prenova kurikula, povezovalne šole z gospodarstvom, vseživljenjsko učenje, programi STEM in digitalnih kompetenc
Slaba dostopnost (nepravičnost) javnih storitev	Enak dostop do izobraževanja, zdravstva in socialnih storitev; zmanjšanje regionalnih razlik	Pokritost javnih storitev, zadovoljstvo uporabnikov, indeks socialne pravičnosti	Digitalizacija storitev, razvoj lokalne infrastrukture, socialni transferji, programi za ranljive skupine
Konfliktnost v družbi, nasilje, kriminal in korupcija	Krepitev socialne kohezije, etične kulture, zaupanja v institucije	Stopnja kriminala, indeks korupcije, socialna integracija, percepcija varnosti	Programi za preprečevanje kriminala, transparentna uprava, participativni procesi odločanja, izobraževanje za etično vedenje
Podnebne spremembe	Zeleni prehod, trajnostni razvoj, energetska neodvisnost, inovacije	Delež obnovljivih virov energije, emisije CO ₂ , število zelenih delovnih mest	Investicije v obnovljive vire, krožno gospodarstvo, energetska učinkovitost, trajnostna mobilnost, zelene inovacije
Tehnološka revolucija in izguba konkurenčnosti	Znanje-temeljno gospodarstvo, digitalizacija, inovacije, nova delovna mesta	Število inovativnih podjetij, digitalna pismenost, dodana vrednost, produktivnost	Podpora start-upom in MSP, razvoj IT in inovacijskih ekosistemov, digitalna transformacija podjetij, spodbude za R&D
Hitro spreminjajoče se globalno okolje	Diverzifikacija gospodarstva, odpornost, mednarodno povezovanje	Raznolikost izvoza, delež inovativnih produktov, fleksibilnost trga dela	Razvoj inovacijskih centrov, povezovalne mreže vrednosti, strateške investicije, prilagodljivi poslovni modeli
Neučinkovito upravljanje države, razpršene odgovornosti	Močne, koordinirane in odzivne institucije, jasna odgovornost	Indeks upravljanja, hitrost odločanja, učinkovitost politik	Digitalizacija uprave, centralizacija in poenotenje procesov, krepitev kadrovskih kapacitet, reforme odgovornosti in pristojnosti
Nizko zaupanje v institucije	Povečanje transparentnosti, participacije in odgovornosti; večje zaupanje državljanov	Indeks zaupanja, participacija državljanov, indeks transparentnosti	Transparentnost, odprta komunikacija, participativno odločanje, boj proti korupciji, vzpostavitev neodvisnih nadzornih organov

III. STRATEŠKA DRŽAVA 2040

Strateška država je naš odziv na izzive pred nami in izzive sodobnosti. Spreminjamo način vodenja države, da bi bili kos vsem spremembam, ki Slovenijo čakajo v prihodnosti. Potreben je preobrat v načinu vodenja, ki pomeni preobrat od politike, ki se ukvarja sama s seboj, k strateški državi, ki zna povezati ljudi, znanje in vire v skupno, dolgoročno vizijo razvoja.

Uvajamo **strateško vodenje**, utemeljeno na podatkih, podprtem odločanju, jasnih kazalnikih uspeha, pregledni porabi sredstev, stalnem izboljševanju javnih storitev ter razumljivem in odgovornem pojasnjevanju odločitev. V delovanje države bomo vnesli več strateškega razmisleka, učinkovitosti in predvidljivosti ter manj improvizacije, všečnega odločanja na podlagi trenutne priljubljenosti, parcialnih interesov in političnega taktiziranja.

Strateška država zato:

- oblikuje politike na podlagi realnih analiz in podatkov,
- določa ključna področja razvojnega preboja,
- gradi stabilne institucije in sistematično ter preverljivo meri napredek,
- povezuje družbene potenciale v skupno arhitekturo razvoja in uspeha za vse,
- spodbuja dialog in sodelovanje, saj se trajne rešitve rojevajo iz razprave in ne iz ukazov.

Nosilce strateške države sestavlja pet stebrov, ki zagotavljajo stabilnost in trdnost v vsakdanjem življenju. So stalnica, brez katere strateške države ni. Zahtevajo redno posodabljanje in nadgradnjo, da kljubujejo zobu časa in se prilagajajo novim razmeram. To so javne storitve, za vse nas, ki so z nami od zibelke do smrti. Konkurenčno in inovativno gospodarstvo, kot motor blaginje in strateške avtonomije države. Regionalizacija in decentralizacija, ki zmanjša število ministrstev in prenaša odločanje na nižje ravni odločanja, bližje potrebam ljudi in lokalnih skupnosti. Varnost in odpornost, predpogoja vsakega kakovostnega bivanja in ustvarjanja. Ter stabilne in razvojne javne finance, ki podpirajo in odgovorno omogočajo uresničevanja strateških ciljev.

Najpomembnejša inovativna nadgradnja petih stebrov strateške države so razvojne misije. Z njimi nadomeščamo sedanje sektorske politike. Povezujejo politiko, gospodarstvo, znanost in skupnost v enoten razvojni okvir. Povezujemo vse vire: človeške, finančne, naravne, tehnološke, da bi tako dosegli zastavljene razvojne cilje. Želimo, da Slovenija preide iz klasičnega birokratskega načina upravljanja v **ciljno razvojno vodenje**, kjer se različne državne politike, resorji in institucije povezujejo in sodelujejo za doseganje skupnih in jasno opredeljenih nacionalnih razvojnih prioritet.

Vsaka razvojna misija predstavlja konkretno nalogo države. Ne gre za projekte posameznih ministrstev, temveč za **nacionalne prebojne programe**, ki zahtevajo sodelovanje med vsemi resorji in sektorji, tako javnimi, zasebnimi, lokalnimi, osebnimi, na vseh nivojih upravljanja. Prehajamo od politike odzivanja v **politiko ciljev in rezultatov**. Misije so jedro našega programa, ker dajejo Sloveniji jasno smer, kažejo raven naših ambicij, zahtevajo povezano delovanje in nagrajujejo občutek skupnega napredka.

Ključni stebri delovanja Slovenije

Želimo si Slovenijo, kjer imajo vsi streho nad glavo, ker smo zgradili nove soseske in stanovanja za mlade, varovana stanovanja za starostnike in dolgotrajno oskrbo na domu in v domovih ter aktivirali prazna stanovanja. Kjer vsak otrok dobi možnost, da razvije lastne talente v največji možni meri in kjer ima vsak možnost, da se uči vse življenje, če to potrebuje. Da smo država, ki proizvaja lastno energijo, ki je trajnostna in cenovno konkurenčna ter da ni energetske revščine. Da smo država, kjer ljudje ne zmrzujejo ob hladnih radiatorjih, ob vročinskih valovih pa lahko vsakdo ohladi svoj dom ali delovno okolje. Da smo država, ki lahko zagotovi vodno in prehransko varnost svojim prebivalcem s pravičnimi odkupnimi cenami za naše kmete, ki ponujajo kakovostno, lokalno pridelano hrano, kar je tudi eden temeljev skrbi za javno zdravje. Da imamo konkurenčno, inovativno, tehnološko in trajnostno gospodarstvo, ki zagotavlja dobre plače in omogoča delovanje učinkovite ter pravične socialne države. Da imamo državo, kjer smo pred zakonom vsi enaki in v kateri je delo vrednota, kriminal in korupcija pa se z orodji pravne države preganjata. Da smo država, v kateri lahko vsi živimo zdravo, v zdravem okolju in prijaznih soseskah, kjer »ne vrag, le sosed je mejak«.

STEBER 1: Javne storitve, ki delujejo

Država kot enoten, učinkovit in sodoben servis za ljudi in gospodarstvo

Javne storitve so od vseh nas in za vse nas ter so vsem dostopne brez razlik. Potrebujemo take javne storitve, na katere se lahko vsak dan zanesemo, da bodo delovale in bodo vrhunske kakovosti. Kjer niso, morajo ponovno postati hrbtenica zaupanja in vir razvojne prednosti. Zdravstvo, šolstvo, socialna država in pravna država morajo delovati dostopno, pregledno in po načelu "prvič prav". Digitalno podprti, med seboj povezani in upravljani morajo biti kot enoten državni servis in ne kot ločeni strankarski fevdi. Odločanje mora biti hitrejšo, postopki enostavnejši, kakovost pa merljiva. Javni sistemi postanejo konkurenčna prednost države, ki ljudem omogoča varnost, znanje in zagotavlja boljše življenje.

Enoten državni servis vključuje:

- sodobno šolstvo, znanje in ustvarjalnost, pripravljene na prihodnost,
- dostopno zdravstvo, kjer je pacient vedno na prvem mestu in prenovljeno socialno politiko,
- učinkovito dolgotrajno oskrbo,
- hitro, pravično in digitalno sodstvo,
- stanovanja kot temelj demografske in socialne stabilnosti,
- urejeno javno infrastrukturo; od javnega prevoza do dostopne energije in učinkovitega ravnanja z odpadki,
- skrb za okolje in prostor ter premišljeno prostorsko načrtovanje in dosledno skrb za varovanje naravnih virov,
- demografsko vzdržnost kot strateški cilj,
- šport, kulturo in skupnost kot temelj identitete in zdravja.

STEBER 2: Konkurenčno in inovativno gospodarstvo

Slovenija kot evropski center naprednih industrij, znanja in visokih tehnologij

Gospodarstvo je motor blaginje, strateške avtonomije države ter pravične socialne države. Za svoje delovanje potrebuje predvidljivo poslovno okolje, geostrateško in geopolitično stabilnost, močno raziskovalno infrastrukturo, spodbude za prebojne tehnologije, manj birokracije in omogočen dostop do vrhunskih kadrov. Slovenija mora ustvariti pogoje, v katerih podjetja zrastejo od start-upov do globalnega scale-upa, kjer nastajajo tehnologije prihodnosti in kjer se produktivnost dviga hitreje od evropskega povprečja. Gospodarstvu omogočamo pogoje za razvoj in rast, ob jasni odgovornosti do zaposlenih ter okolja in skupnosti, v kateri deluje.

Gospodarstvo potrebuje:

- predvidljivo in konkurenčno poslovno okolje,
- enostavnejše, preglednejše in digitalizirane postopke za gradnje in investicije,
- davčno stabilnost z nujnimi razbremenitvami gospodarstva in davčno pri merljivost z EU,
- energetsko konkurenčnost kot pogoj za rast tehnološko napredne poveztljivosti z Evropo in svetom,
- pospešeno vlaganje v inovacije in R&D,
- sodelovanje med strokami in ustanovami, ker prebojne inovacije nastajajo v interdisciplinarnih timih,
- podporo scale-up podjetjem pri globalnem preboju,
- dvig produktivnosti in visoke dodane vrednosti,
- integracijo v globalne dobavne verige in verige dodane vrednosti,
- vrhunsko izobražene kadre,
- osredotočanje na strateške panoge: biofarmacija, UI, les, mobilnost, logistika,
- v podjetniškem duhu vzgojene in izobražene podjetne kadre.

STEBER 3: Regionalizacija, decentralizacija in uravnotežen razvoj

Slovenija kot mreža enakih priložnosti od mest do podeželja

Uspešna Slovenija nima enega centra, ampak več, ki jih razvijamo skozi enakomerno matrico razvoja mest in podeželja. Odločanje bomo prenesli bližje ljudem, kar bo omogočilo hitrejšo odzivanje na potrebe na terenu ter večjo učinkovitost naložb na lokalni in regionalni ravni, pri čemer ne bomo širili administracije. Regijam se določi izvirna naloga in pristojnost za vzpostavljanje pogojev za privabljanje investorjev ter podporo investicijam, ki omogočajo ustvarjanje kakovostnih delovnih mest z visoko dodano vrednostjo. Regije pri tem zagotavljajo usklajevanje ključnih deležnikov na svojem območju, zlasti države in občin, gospodarskih subjektov, raziskovalno-razvojnih institucij in izobraževalnega sistema, z namenom ustvarjanja konkurenčnih razvojnih pogojev in ciljnega naslavljanja potreb trga dela ter strateških razvojnih prioritet. Podeželje, hrana in lokalne prehranske verige dobijo v tem razvojnem modelu novo strateško vlogo tudi v okviru odpornosti države in naše skupnosti. Uravnotežen razvoj bo zaustavil praznjenje podeželja, oživel mesta in povezal Slovenijo v mrežo enakih možnosti ter hkrati zmanjšal centralizacijo in število ministrstev.

Enakomeren razvoj pomeni:

- decentralizacijo, regionalizacijo z mestnimi občinami kot središči bodočih pokrajin, prenos odločanja na regije ter prenos pristojnosti in institucij na nižje ravni,
- vlada se osredotoči na strateško vodenje in upravljanje, medtem ko se regionalno odločanje pod nadzorom vlade zaupa regionalnim oblastem (vsaj 40 % vodenja države se prenese na regije, skupaj s finančnimi viri in administrativnimi zmogljivostmi),
- število zaposlenih se nikakor ne bo povečalo, se bo pa z uvedbo pokrajin decentraliziralo moč odločanja in koncentracijo delovnih mest državne uprave enakomerno po teritoriju države,
- ocena teritorialnih učinkov zakonodajnih predlogov in naložb na cilje politik (preprečevanje negativnih stranskih učinkov politik),
- razvoj regij kot motorjev odločanja in razvoja, saj so bližje potrebam ljudi in potencialom v regijah,
- stanovanjsko politiko v mestih in regijah,
- sodobno regionalno prometno infrastrukturo,
- digitalno povezljivost kot standard,
- podeželje, hrano in lokalne verige kot del prehranske varnosti in odpornosti,
- uvajanje t. i. taylor-fit politike oziroma javne politike po meri regionalnih ravni.

STEBER 4: Varnost in odpornost države

Država, ki v času kriz zaščiti življenje, gospodarstvo in kritične sisteme

Varnost je temelj razvoja in kot taka v sodobnem svetu vključuje obrambno pripravljenost, kibernetsko varnost, energetska stabilnost, prehransko varnost, zaščito vodnih virov in pripravljenost na podnebne šoke. Vse to pooseblja odporna država, ki zna hitro ukrepati, zmanjšuje ranljivosti, gradi strateške rezerve in ima sodoben sistem kriznega upravljanja. Le stabilna, varna in odporna država zagotavlja trajnost, blaginjo in zaupanje ljudi.

Odpornost vključuje:

- nacionalno varnost in odpornost družbe in države,
- obrambni sistem z majhno, profesionalno in učinkovito Slovensko vojsko,
- sodoben sistem notranje varnosti, katerega hrbtenica je moderna Slovenska policija,
- sodobno in profesionalno obveščevalno skupnost,
- kibernetsko varnost in zaščito kritične infrastrukture (energetika, zdravstvo, oskrba s hrano in vodo ...),
- energijsko stabilnost in neodvisnost,
- prehransko varnost in odporne dobavne verige,
- strateške rezerve in zaščito ključnih virov (voda, kmetijska zemlja ...),
- podnebno in okoljsko odpornost države in skupnosti,
- krizno upravljanje in sistem varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami s civilno zaščito.

STEBER 5: Stabilne in razvojne finance

Strateške cilje je mogoče uresničiti le s stabilnimi in vzdržnimi javnimi financami, saj brez njih ni varnosti, znanja, zdravja in razvoja. Javne finance niso zgolj številke, temveč **družbena pogodba med državo in ljudmi**, ki s svojim delom omogočajo njen obstoj. Naloga države je, da pobrana sredstva vrača ljudem tako, da izboljšuje kakovost njihovega življenja, spodbuja delo in omogoča razvoj države.

Ohranitev socialne države bo zahtevala več ustvarjalnosti, gospodarsko rast in prilagoditev družbenih sistemov. Stoletniki niso le simbol uspeha, temveč opomnik, da prihodnost zahteva **strateške odločitve danes**. To pomeni **modernizacijo in srednjeročno uravnotežene javne finance** z makroekonomsko stabilnostjo. Fiskalna politika se mora prilagajati **demografskim spremembam, novim poslovnim modelom, digitalni ekonomiji in razvoju tehnologij**, saj prav ti dejavniki določajo dolgoročno vzdržnost javnih financ.

Temelj stabilnih javnih financ je davčni sistem, ki je **pravičen, pregleden in enostaven**. Poleg obstoječih štirih javnih blagajn (državnega proračuna, zdravstvene, pokojninske in lokalne blagajne) predlagamo ustanovitev **razvojne blagajne**, ki bo namenjena financiranju **prebojnih projektov**. Kot strateške za našo prihodnost bo te projekte pripravila in opredelila država. Nova blagajna bi na eni strani združevala obstoječe vire, na drugi pa predvsem povečala učinkovitost porabe teh virov ter konsolidacijo porabe.

Zaupanje v javne finance temelji na **najvišji ravni preglednosti, popolni sledljivosti javnega denarja in ničelni toleranci do korupcije in zlorab**. Uporaba javnih sredstev mora biti pod stalnim nadzorom in odprta javnosti z uporabo digitalnih orodij, odprtih podatkov in jasnih meril odgovornosti.

Cilj so **novim časom prilagojene, pregledne, odporne in razvojno usmerjene finance**, ki ne bodo talec kratkoročnih interesov, temveč temelj stabilne, konkurenčne in odgovorne države.

Takojšnja izvedba celovite analize vseh obstoječih davkov in prispevkov na državni in lokalni ravni, z jasno predstavitvijo, kaj in v kolikšni meri posamezni viri financirajo, ter priprava predlogov izboljšav na prihodkovni in odhodkovni strani, z namenom povečanja konkurenčnosti gospodarstva, ohranjanja ravni pravic ter zagotavljanja delujočega in naprednega javnega zdravstva, šolstva ter ključne infrastrukture.

Ukrepi za modernizacijo fiskalnega sistema

- Prenova davčnega sistema z vključevanjem obdavčitve robotizacije, umetne inteligence in robotike, s čimer se postopno kompenzira izpad delovnih mest z novimi tehnologijami in to ne vodi v zmanjšanje prihodkov države in javnih blagajn.
- Ugodnejše davčno okolje za inovativna podjetja, start-upe in zelena podjetja, ki ustvarjajo visoko dodano vrednost – vključujoč davčne olajšave za R&D, zaposlovanje visoko kvalificiranih kadrov in trajnostno poslovanje.
- Proračunsko resorno financiranje se preoblikuje v programsko financiranje, kjer se nacionalna sredstva kombinirajo z evropskimi in zasebnimi v okviru dolgoročnih strateških programskih projektov (infrastruktura, prelomne tehnologije, energetski prehod ...).
- Poenostavitev davčne zakonodaje in odprava administrativnih ovir za podjetja (uvedba t. i. sunset clause), zlasti za start-upe, spin-offe in MSP-je.
- Interventno znižanje DDV za osnovna živila kot del ukrepov proti druginji in za večjo prehransko dostopnost.
- Analiza in sprememba dohodninske lestvice, s ciljem znižanja davčne obremenitve srednjega razreda.
- Razbremenitev dela z uvedbo intervalne razvojne kapice, kjer se davčna stopnja zniža za bruto prejemnika med 3.000 in 8.000 €/mesec.
- Pravična davčna progresija za prihodke nad 250.000 €.

Enakost pred zakonom povezuje pet stebrov v nedeljivo celoto. Verjamemo, da naš izziv ni vedno nova zakonodaja, ampak da je naš temeljni razvojni izziv uresničevanje in spoštovanje že veljavne zakonodaje. Država ima odgovornost in dolžnost, da lastne zakone uveljavlja in jih uresničuje ter pravosodje, da v primerih kolizije ali sporov okoli razumevanja sprejete zakonodaje razsoja in odloča. Vsi, ki v imenu države uresničujejo zakone, morajo to početi na podlagi zakona strokovno, nepristransko in pošteno, pri čemer jih mora država podpreti in jim pomagati. In če so spremembe zakonodaje potrebne, mora biti to narejeno premišljeno, argumentirano in transparentno v javnem zakonodajnem procesu, brez izrednih sej in histerije. Predvsem pa mora omogočiti javno in politično razpravo, ki mora prinesiti optimalne rešitve, ki se potem lahko uresničijo v dobrobit nas vseh in celotne skupnosti.

Naše misije

Misije so naš odgovor na izčrpan razvojni model. So način, da Slovenija iz podizvajalca postane ustvarjalec, iz države stroškov postane država znanja in iz družbe negotovosti postane družba prihodnosti. So odgovor, ki ga kot politika dajemo družbi, da je mogoče misliti strateško in delovati povezano.

Misije niso dodatek k obstoječemu sistemu, temveč orodje za temeljito preobrazbo države. Pripravljajo Slovenijo na prihodnjih 20 let in ne le na naslednji proračunski cikel ter določajo jasno razvojno smer, ki združuje gospodarstvo, javne sisteme in skupnost v skupnem cilju – ustvariti moderno, solidarno in varno prihodnost.

1. Stati in obstati – Celovita varnost in odpornost

Celovita varnost za nas pomeni, da bo Slovenija pripravljena na prihodnost, v kateri so krizne situacije prej pravilo kot izjema. Naš strateški cilj je družba, v kateri se ljudje počutijo varno, kjer je država sposobna zaščititi kritične funkcije tudi v najtežjih trenutkih in kjer varnost ni le naloga institucij, temveč skupni projekt naroda, ki zna stati in obstati.

Cilji misije

- Krepitev strateških rezerv hrane, energije, zdravil in opreme.
- Varnostna strategija, ki vključuje okoljska tveganja in družbeno odpornost.
- Vzpostavitev profesionalnega, operativno pripravljenega sistema nacionalne varnosti.
- Zgornja meja obrambne porabe do 2030 je 2,5 % BDP, z možnostjo dodatnega financiranja raziskav, razvoja in inovacij (RRI) v višini do 1 % BDP.
- Razvoj slovenske namenske industrije kot strateške panoge, vpete v širši evropski okvir.
- Kibernetika varnost kot temelj nacionalne varnosti.

Kako bomo to dosegli?

- Ureditev pravno-sistemskega položaja in statusa vojaka in policista, ki vključuje sistemsko opredeljeno in definirano karierno pot ter mehke bonitete (brezplačen vrtec za pripadnike/-ce obeh podsistemov, štipendije za otroke staršev, vključenih v nacionalnovarnostni sistem, urejeno dodatno zdravstveno varstvo – prioriteta obravnava, dostop do službenih stanovanj ali ureditev garancijskih shem za rešitev stanovanjskega problema ...).
- Celovita reforma slovenskega nacionalnovarnostnega sistema, s težiščem na organizacijski optimizaciji, krepitvi operativnosti in odzivnosti struktur nacionalne varnosti ter mobilizacijski pripravljenosti.
- Izgradnja regionalnih centrov za zaščito in reševanje po Sloveniji.
- Boj proti organiziranemu kriminalu in korupciji kot eni ključnih nalog Policije in tožilstva.
- Reforma in temeljita reorganizacija Slovenske vojske, Policije, Sove in vseh struktur nacionalne varnosti.
- Ne podpiramo uvedbe vojaškega roka.
- Krepitev Slovenske vojske in njenih ključnih zmogljivosti.
- Obrambne nabave po načelu vlada-vladi, preizkušene rešitve in skupne nabave na ravni EU kot dejavniki večje transparentnosti, interoperabilnosti in strateške usklajenosti.
- Okrepljen parlamentarni nadzor nad Policijo in obveščevalno-varnostnimi službami (SOVA, OVS, MORS) in podjetjem DOVOS.
- Uvedba soglasja Odbora za obrambo za vse obrambne nabave v vrednosti nad 25 mio EUR.
- Vzpostavitev upravljanja strateških zalog hrane, zdravil, goriv in drugih strateških dobrin.
- Usposabljanje in ozaveščanje prebivalstva in lokalnih skupnosti za krizno odzivanje.
- Razvoj nacionalnega modela za odzivanja na kibernetске incidente (po nemškem modelu).
- Vključevanje slovenskih podjetij v evropske obrambno-tehnološke projekte.
- Reorganizacija Policije in dvig ravni profesionalnosti ter strokovne samostojnosti, sistem kariernega napredovanja ter manj birokracije pri policijskem delu.
- Krepitev preventivne policijske dejavnosti v skupnosti (proaktivno delo v okviru lokalnih skupnosti, s ciljem preprečevanja kriminalitete in z izgradnjo zaupanja v policijsko delo ter Policijo).
- Krepitev prometne varnosti, vključno z izgradnjo manjšega dirkališča za motor na kolesa.
- Krepitev civilnega nadzora in mehanizmov notranjih kontrolnih mehanizmov v Policiji.
- Razvoj slovenskega modela prisotnosti Policije v digitalnem okolju.
- Oblikovanje javnega observatorija tujih digitalnih in hibridnih vplivov (francoski model VIGINUM).

2. Kultura je temelj in identiteta ustvarjalne ter povezane družbe

Kultura je prostor, kjer se oblikujejo jezik, vrednote in skupni pomen – je vir nacionalne samozavednosti, družbene povezanosti in ustvarjalnega potenciala ter tradicionalni vir slovenske identitete. Naš cilj je družba, ki svojo kulturno dediščino varuje, sodobno ustvarjalnost sistematično razvija in kulturo razume kot strateški dejavnik kakovosti bivanja ter trajnostnega gospodarskega razvoja.

Cilji misije

- Krepitev slovenskega jezika in vloge kulture v vseh sferah javnega življenja.
- Stabilno financiranje kulturnega sektorja in zagotovitev kulturne infrastrukture.
- Vzpostavitev nacionalne strategije za kulturne in kreativne industrije.
- Oživljanje in krepitev kulturne dediščine v kontekstu kakovosti bivanja in trajnostnega razvoja.
- Dostopna kultura za vse generacije in regije.
- Slovenija kot referenca za kulturni turizem, kar vključuje sistemsko vlaganje v kulturno dediščino, ki je njegov infrastrukturni temelj.

Kako bomo to dosegli?

- Uvedba stabilnega večletnega financiranja javnih zavodov, kulturnih programov in ustvarjalcev.
- Krepitev avtonomije nevladnega sektorja na področju kulture, tudi s prenovo in opolnomočenjem Kulturniške zbornice.
- Krepitev lokalnih kulturnih središč, dostopnosti programov v vseh regijah in podpora ljubiteljski kulturi; dosledno izvajanje Zakona o kulturnem evru.
- Izgradnja centralnih depojev po regijah za ustanove, ki varujejo kulturno dediščino: arhivi, muzeji, enote Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, kise spopadajo s prostorsko stisko za varovanje premične dediščine; pospešitev prenove stavbe Drame v Ljubljani.
- Uvajanje davčnih olajšav za vlaganja v kulturne in kreativne projekte, kulturno dediščino ter ustanovitev sklada za ohranjanje kulturne dediščine.
- Podpora start-upom in podjetjem v kulturnem sektorju ter ustanovitev nacionalne platforme za izvoz kreativnih vsebin, vključno z razvojem produkcijskih kapacitet za slovenski film, animacijo, glasbo, dizajn.

Svobodni in neodvisni mediji kot eden od temeljev svobodne demokratične družbe

Svobodni, neodvisni in profesionalni mediji so eden ključnih temeljev demokratične družbe in pogoj za informirano, odgovorno ter aktivno državljanstvo.

Cilji misije

- Objektivno informiranje državljanov.
- Krepitev javnih medijev – ključne informacije in vsebine morajo priti do vseh državljanov na enak in cenovno ustrezen način.
- Omejevanje vpliva politike na medije.
- Preprečevanje nedovoljene koncentracije medijev.
- Detektiranje lažnih novic, preprečevanje sovražnega govora.
- Urejen digitalni prehod na spletne medije.

Kako bomo to dosegli?

- Sprejem medijske strategije, ki bo določila dolgoročni javni interes na področju medijev.
- Zagotovitev neodvisnosti ter stabilnega financiranja STA in nacionalne RTV.
- Preprečevanje prikritega državnega oglaševanja prek oglaševanja podjetij v državni lasti.
- Prenova sklada za pluralizacijo medijev – prehod na programsko financiranje za določeno obdobje.
- Presoja postopka za odobritev koncentracije medijev dodeliti AKOS¹, ob jasni določitvi pragov in časovnih rokov za odločanje.
- Okrepiti AKOS za učinkovito regulacijo spletnih platform in internetnih medijev.
- Urediti status neodvisnih novinarjev analogno, s statusom samostojnih delavcev v kulturi – zaščita novinarjev pred prekarnostjo.
- Lastnike medijev pri dodeljevanju državnih subvencij zavezati k hkratnemu zaposlovanju novinarjev.

¹Agencija za komunikacijska omrežja in storitve RS.

3. Zdravje za skupnost in posameznika skozi javno zdravstvo in socialna državo

Zdravstvo naj ne bo naša šibkost, temveč ponos države. In socialna država naj ne bo ovira, ampak varnostna mreža in priložnost. To je strateški cilj, ki združuje solidarnost, pravičnost, nove tehnologije, učinkovitost in dostojanstvo. Zato mora postati srce našega skupnega družbenega projekta, v katerem je zdravje pravica, ne tržna dobrina.

Cilji misije

- Skrajšanje čakalnih dob za prvi pregled pri specialistu.
- V mednarodnem prostoru prevzeti pobudo o strateškem pristopu k odpravljanju neenakosti v zdravstvu.
- Izboljšanje upravljanja in vodenja javnih zdravstvenih ustanov oziroma krepitev vloge managementa v javnozdravstvenih ustanovah, z več odgovornosti in pristojnosti, vključno z odgovornostjo za finančna sredstva in kadre – po zgledu neprofitnih gospodarskih družb.
- Izboljšanje dostopnosti do javnozdravstvenih storitev.
- Razvoj sistemov za pripravljenost in odzivanje na grožnje zdravju v vseh nivojih zdravstvenega varstva in s tem izboljšanje pripravljenosti in odziva zdravstva na javnozdravstvene grožnje.
- Povečanje odpornosti zdravstvenih ustanov na podnebne spremembe (zmanjšanje ogljičnega odtisa, energetska prenova).
- Krepitev učinkovitosti javnega zdravstva ob sobivanju z zasebnim zdravstvom, povsod tam, kjer to povečuje kakovost in dostopnost zdravstvenih storitev.
- Posodobitev infrastrukture in energetska prenova zdravstvenih ustanov.
- Zagotovitev kadrovske zadostnosti in boljše plače za zdravstveno osebje ter druge vzpodbude (npr. zagotovljena občinska stanovanja).
- Vzpostavitev učinkovitega sistema dolgotrajne oskrbe, paliativne oskrbe in razvoja geriatrije.
- Razvoj nacionalne biofarmacevtske strategije z lastno raziskovalno-proizvodno infrastrukturo.
- Podpora biomedicinskim start-upom in spin-offom z visoko dodano vrednostjo.
- Povezovanje industrije, univerz in inštitutov v razvojnih grozdih.
- Razvoj naprednih farmacevtskih produktov (biosimilars, UI-zdravila).
- Hiter prenos inovacij v prakso in večja prisotnost slovenskih rešitev v javnem zdravstvu.

- Pregleden in enoten sistem naročanja za vse javne zdravstvene zavode, z optimizacijo naročanja ob pomoči UI.
- Vzpostavitev študija biomedicinski inženiring.

Kako bomo to dosegli?

Zdravje je več kot zdravstvo, zato bomo oblikovali mesto ministra brez listnice, s ciljem zagotoviti zdravo družbo, kar zahteva vključitev izobraževanja, gospodarstva, kmetijstva, zdravstva in drugih družbenih podsistemov. Tako bomo najprej s preventivo in nato kurativo zagotovili manjši pritisk na zdravstveni sistem.

- Vzpostavitev mednarodnega Odbora za neenakosti v zdravstvu v Ljubljani.
- Dokončanje projekta Satelitskih urgentnih centrov (SUC).
- Oblikovanje sklada za zdravljenje otrok z redkimi boleznimi.
- Izgradnja novega UKC LJ s tehnološkim parkom za inovacije v zdravstvu.
- Jasna delitev zdravstvenih storitev na javne osnove in dopolnilne storitve.
- Uvedba učinkovitega modela nadzora nad opravljanjem zdravstvenih storitev (kaj se izvaja, koliko to stane in kdo plača, bolniške odsotnosti itd.).
- Uvedba sistema skupnega javnega naročanja v zdravstvu skozi enotno točko naročanja vseh medicinskih potrebščin.
- Depolitizacija svetov javnih zdravstvenih zavodov in zagotovitev strokovne podpore direktorjem.
- Premišljena izgradnja novega UKC LJ, Onkološkega inštituta, Protonskega centra, Ciklotrona, in študentskega ter dijaškega zdravstvenega campusa, vojaške bolnišnice, vzpostavitev treh urgentnih centrov v Ljubljani, izgradnja kirurškega bloka SB SG, prenova intenziv SB I, prenova glavne stavbe UKC LJ, vzpostavitev Helikopterske NMP, nadaljnja prenova in nadgradnja ZD, dokončanje nove infekcijske in gastroenterološke klinike ter zaključek gradnje nove MF v Ljubljani.
- Popolno poenotenje procesov in strokovno utemeljena digitalizacija zdravstvene administracije, logistike in nabav ter storitev (UI, telemedicina, eZdravje).
- Ponovna vzpostavitev javne mreže stomatologov, dermatologov in oftalmologov.
- Regijska organizacija primarne in sekundarne ravni.
- Preoblikovanje UKC LJ v holding po tipu koncerna.
- Sprememba vodenja javnih zdravstvenih zavodov: Ustanovitev tritirnega vodenja z ustanovitvijo uprave (sedaj direktor) – izvršno upravljanje, nadzornega sveta – nadzor (do sedaj je imel svet zavoda upravljalško in nadzorstveno funkcijo) in sveta zavoda – strateško upravljanje.
- Regijska organizacija paliativne oskrbe in stacionarnih Hospic enot.
- Priprava projekcije izdatkov, razvoja kadrov in potreb po dolgotrajni oskrbi do 2033.

- Standardi in normativi dela zdravstvenih delavcev.
- Spodbujanje uporabe personalizirane medicine in genomske diagnostike.
- Spodbujanje razvoja naprednih medicinskih tehnologij, instrumentov, pripomočkov.
- Posodobitev infrastrukture in energetska prenova zdravstvenih ustanov.
- Ponovna vzpostavitev medresorskega sodelovanja za zdravje in pristopa »zdravje v vse politike«.
- Povečanje črpanja kohezijskih in drugih sredstev EU za vlaganja v zdravstveno infrastrukturo.
- Organizacija mreže zdravstvene dejavnosti v skladu s kazalniki kakovosti.
- Vzpostavitev podpornega ekosistema za interdisciplinarno in medinstitucionalno sodelovanje za spodbujanje inovacij; črpanje sredstev EU mehanizmov za podporo inovacijam.
- Spremembe in prilagoditve plačilnih modelov.
- Obvladovanje ključnih čakalnih vrst (rak, kardiologija), kjer bolniki v čakalnih vrstah umirajo – danski primer.
- Letna napotitev 100 zdravstvenih in nezdravstvenih delavcev na izobraževanje v tujino.

4. Smo skupnost in to želimo ostati – Skupnost, stanovanja in enake možnosti

Slovenija ostaja relativno socialno kohezivna država z nizko dohodkovno neenakostjo, visoko zaposlenostjo in dolgoročno stabilnim socialnim modelom. Vendar pa se ta model hitro približuje svojim mejam. Smo skupnost in to želimo v prihodnje tudi ostati. Skupnost, kjer ima vsak človek enake možnosti razviti svoj potencial, ne glede na to, kje živi, koliko zasluži ali koliko je star. Dostopna in kakovostna stanovanja so del te vizije – temelj občutka doma, varnosti in pripadnosti. Skupnost ni zgolj socialna mreža, ampak razvojna infrastruktura, ki povezuje generacije, regije in vire ter gradi pripadnost. To je prostor enakih možnosti, solidarnosti in medsebojne odgovornosti, kjer nihče ne ostane sam.

Cilji misije

- Vzpostavitev celovitega sistema dolgotrajne oskrbe z vključeno geriatrico in paliativno oskrbo.
- Gradnja mreže dostopnih najemnih stanovanj za mlade družine.
- Aktivacije praznih stanovanj.

- Pravičnejša davčna politika za večje družine (znižanje dohodninskih razredov).
- Finančne spodbude za oskrbo starejših na domu in usposabljanje oskrbovalcev.
- Povečanje socialne vključenosti in aktivnega staranja.
- Boljša integracija socialnega in zdravstvenega sistema.
- Vzpostavitev medgeneracijskih stanovanjskih skupnosti.

Stanovanjska politika za mlade družine

- Uvedba državne sheme najemnih stanovanj z možnostjo odkupa preko stroškovne najemnine.
- Dunajski model socialnih najemnih stanovanj z gradnjo javnega najemnega fonda z dolgoročnimi najemnimi razmerji, odprt tudi za posameznike in pare brez otrok; družinski status naj prinese točke pri prioritetni obravnavi, ne pa izključevanja vseh drugih skupin mladih.
- Državni program izgradnje stanovanjskih sosesk, ki so tipske, grajene verizno, na državnih zemljiščih po Sloveniji z vso pripadajočo infrastrukturo (vrtci, šole, zdravstveni domovi).
- Mreža dostopnih najemnih stanovanj za vse mlade, ne glede na družinski status in z jasnimi merili (npr. višina dohodka) in dolgoročnimi najemnimi pogodbami.
- Javni najemni fond po "dunajskem modelu", kjer bo določen delež stanovanj namensko rezerviran za mlade (npr. začetni najemni segment).
- Program "prvo samostojno stanovanje": manjše, kakovostne enote (npr. enosobna stanovanja) v javnem fondu, primerne za osamosvajanje, z možnostjo prehoda v večje stanovanje ob spremembi potreb (partnerstvo, otrok, oskrba ipd.).
- Priprava celovitega načrta ukrepov aktivacije praznih stanovanj.
- Obravnava atipičnih zaposlitev: po določenem času upoštevati zaposlitveno kontinuiteto (npr. 24–36 mesecev), ne zgolj tip pogodbe; možnost upoštevanja kombiniranih prihodkov ob dokazljivih prilivih.
- Namensko varčevanje za polog ("stanovanjski varčevalni račun"): državna spodbuda (davčna olajšava) do določene višine; dodatne spodbude za mlade brez družinske premoženjske podpore.
- Polog kot akumulacija skozi najem (rent-to-own logika): del najemnine se šteje kot kopičenje pologa; po treh do sedmih letih omogočen prehod v odkup ali standardni kredit.

Cilji misije

- Prilagoditev delovnopravne zakonodaje sodobnim oblikam dela.
- Uvedba modela "flexi-security" – večja prožnost ob hkratni socialni varnosti.
- Povečanje možnosti za delo po upokojitvi brez izgube pravic.
- Povečana vključenost starejših in tujih strokovnjakov na trgu dela.
- Socialna varnost, neodvisna od tipa zaposlitve.
- Prenova zakonodaje na področju urejanja najemnih razmerij – zaščita tako najemodajalcev kot najemnikov in spodbude za sklepanje dolgoročnih najemnih razmerij.

Ključni ukrepi

- Prenova delovnopravne zakonodaje, ki bo prilagojena realnosti sodobnih delovnih razmerij (projekti, platformno delo, freelancing, kombinirani statusi), pri čemer bodo pravice zaposlenih ohranjene ne glede na obliko pogodbe.
- Uvedba "flexi-security" modela, pri čemer je težišče na prožnejšem zaposlovanju z zanesljivo socialno zaščito, možnostjo prekvalifikacij in varnostno mrežo v primeru prekinitve dela.
- Spodbujanje aktivnega staranja: posamezniki, ki izpolnjujejo pogoje za pokojnino, lahko ostanejo delovno aktivni in prejemajo polno pokojnino.
- Olajšanje zaposlovanja tujih strokovnjakov, zlasti na področjih z visoko dodano vrednostjo – s hitrejšimi postopki za izdajo dovoljenj in priznavanjem kvalifikacij za visokokvalificirane delavce in njihove družine.
- Socialna varnost, ki sledi delavcu – zagotovitev osnovne socialne zaščite za vse delavce, vključno s samozaposlenimi, projektnimi in začasnimi delavci.
- Pravičnejša socialna zakonodaja, ki upošteva dejanske prihodke družine.
- Digitalni delovnopравни register, ki omogoča sledljivost in enostaven prenos pravic med različnimi oblikami zaposlitve.
- Spodbude za delodajalce, ki podpirajo fleksibilno delo (delo od doma, skrajšan delovni čas, fleksibilni urniki), ob zagotavljanju enake ravni pravic.
- Dvig digitalnih in socialnih kompetenc zaposlenih kot del programa vseživljenjskega učenja za boljšo prilagodljivost trgu dela.

5. Gospodarstvo zna, če ima pogoje – Gospodarstvo visoke dodane vrednosti

Naše gospodarstvo zna – imamo znanje, ustvarjalnost, podjetnost in trdno industrijsko tradicijo. A če želimo, da bo znalo še več, mu moramo zagotoviti pogoje: predvidljivo okolje, učinkovite institucije, jasno zakonodajo, dostop do kapitala, ciljne razvojne spodbude, digitalno infrastrukturo in stabilno delovno silo. Blaginja prihodnosti ne more temeljiti na izčrpavanju ljudi in virov, temveč na ustvarjanju novih idej, produktov in storitev, ki nosijo visoko dodano vrednost. To je edini način, da Slovenija postane konkurenčna v svetu in da našim ljudem omogočimo plače, ki zagotavljajo dostojno življenje.

Cilji misije

- BDP na prebivalca: 50.000 EUR (trenutno ~31.400 EUR).
- Doseganje 100.000 EUR dodane vrednosti na zaposlenega.
- Dvig produktivnosti dela za +30 %.
- Dvig vrednosti izvoz do ravni 90 % BDP.
- Zmanjšanje emisij industrije za -55 %.
- Digitalizacija z doseganjem deleža podjetij z uvedenimi UI in pametnimi procesi do 70 %.
- Unicorn podjetja: najmanj 10 startupov z vrednostjo nad eno milijardo EUR.
- Razvoj Slovenije kot evropskega centra za masivne lesene konstrukcije.

Inovacije in podjetništvo

Ustvarimo okolje, kjer se ideje spreminjajo v uspešna podjetja.

- Nobenih novih davkov za gospodarstvo v mandatnem obdobju 2026–2030, osredotočanje na javno porabo (optimizacija izdatkov pri javnem naročanju – nič več najnižji ponudnik, avtomatsko izločanje »prenizkih« ponudb ter blacklisting podjetij, ki pri izvedbi javnih projektov dokazano slabo izvedejo projekt – onemogočanje prijav teh izvajalcev za določeno časovno obdobje).
- Iskanje prihodkov proračuna na področju učinkovitega boja proti korupciji (preventiva in učinkovit pregon) (cca. 3 mrd €/letno se zlorabi v Sloveniji v korupcijskih mrežah).
- Ustanovitev Državnega inovacijskega sklada (300 mio EUR javnega denarja letno in vzpodbujanje zasebnih vlaganj v višini vsaj 250 mio EUR letno) za podporo spin-offom, start-upom in MSP.
- Davčne olajšave za vlaganja v raziskave, razvoj, digitalizacijo in trajnost.

- Močna podpora tehnološkim grozdom, pospeševalnikom in poslovnim inkubatorjem.
- Spodbujanje sodelovanja med znanstvenimi ustanovami in gospodarstvom – od laboratorija do trga.
- Sistemsko financiranje v razvoj mreže PPK kot stebra inovacijskega ekosistema na javnih univerzah in inštitutih.
- Sofinanciranje udeležbe zaposlenih pri ponovnem vstopu v izobraževanje, npr. microcredentials, s ciljem povečanja dodane vrednosti zaposlenih.

Digitalna in tehnološka transformacija

- Strategija "Slovenija: UI 2033" – nacionalna usmeritev za umetno inteligenco in avtomatizacijo.
- Vpeljava industrije 4.0 in 5.0 v proizvodnjo (robotizacija, pametni sistemi, blockchain ...).
- Digitalna podpora malim podjetjem: subvencije, mentoriranje in dostop do orodij.
- Razvoj kvantnih tehnologij, IoT in kibernetске varnosti kot strateških panog.
- Dostop do oblčnih in UI-storitev ter praktična, kratka usposabljanja za digitalne in UI-kompetence.

Industrijska politika prihodnosti

- Prestrukturiranje tradicionalnih panog (jeklarstvo, avtomobilska industrija) v nizkoogljične modele.
- Vlaganja v napredne materiale, biotehnologijo, farmacijo in vesoljske tehnologije.
- Razvojni in demonstracijski centri za testiranje in prenos novih tehnologij.
- Krepitev oskrbovalnih verig znotraj EU – zmanjšanje odvisnosti od nestabilnih trgov.

Zelena in trajnostna preobrazba gospodarstva

- Uvedba CO2 davčnih spodbud za razogljičenje.
- Uvedba vzpodbud za električno intenzivne industrije (v času visokih cen elektrike).
- Vzpostavitev Zelenega investicijskega sklada za financiranje prehodov v ogljično nevtralno delovanje.
- Spodbude za uporabo recikliranih materialov, eko certifikatov in zaprtih snovnih tokov.
- Podpora razvoju vodikovih tehnologij, obnovljivih virov energije in pametne infrastrukture.

Mala in srednja podjetja (MSP)

- Poenostavitev postopkov za ustanovitev in širitev podjetij (registracija v 48 urah).
- Digitalni vavčerji za MSP za uvajanje novih tehnologij in poslovnih modelov.
- Spodbujanje družinskega podjetništva, intergeneracijskega prenosa in socialne ekonomije.
- Krepitev podjetniške kulture v izobraževanju – podjetnost kot ključna kompetenca.

Les kot strateška surovina prihodnosti

- Državna strategija "Slovenski les 2033" kot temelj za vlaganja v predelavo, inovacije in lesne tehnologije.
- Povečanje predelave lesa na 60 % v lokalnih obratih in s krepitvijo krožnega gospodarstva.
- Gradnja javnih objektov iz lesa iz obnovljivih in trajnostno upravljanjih virov (šole, vrtci, bolnišnice, infrastruktura).
- Podpora inovativnim materialom, kot so biokompoziti, 3D-tisk z lesom, lesni nanomateriali ...
- Prenova vloge SiDG in uvedba digitalnega sistema za nadzor sečnje in prometa z lesom (po vzoru Avstrije).
- Odkup gozdov v primerih razpršenega lastništva, kjer ni interesa za gospodarjenje.
- Z ustreznim lovno gospodarskim načrtovanjem uravnotežiti velikost populacij zveri in divjadi z nosilno kapaciteto okolja, z namenom preprečevanja škod na kmetijskih in gozdnih površinah.
- Vzpostavitev dialoga med različnimi deležniki (kmetje, lovci, nevladne organizacije, strokovne službe) o upravljanju gozdov.
- Prenova sistema gozdarskega načrtovanja in organizacija upravljanja z razdrobljenimi gozdnimi posestmi.

Internacionalizacija in tuja vlaganja

- Strategija »Invest Slovenia 2033« za privabljanje tehnoloških multinacionalk.
- 30 % več neposrednih tujih investicij (FDI) v strateške sektorje.
- Aktivna vloga države pri odpiranju novih izvoznih trgov (Azija, Afrika, Latinska Amerika).
- Vzpostavitev centrov gospodarske diplomacije v tehnoloških prestolnicah sveta.

Davčna politika in debirokratizacija

- Davčne olajšave za ustvarjanje visoke dodane vrednosti in rast neto plač.
- Poenostavitev davčne zakonodaje, digitalizacija poročanja, odprava administrativnih ovir.
- Pozitivna naravnost politike in medijev skozi primere dobre prakse do podjetnikov in inovatorjev.
- Pravičnejši odnos do obdavčitve reinvestiranega dobička.

6 ■ Pri nas je lepo – Slovenija kot globalna destinacija vrhunskih doživetij, športnih uspehov in butične trajnosti

Naše gospodarstvo zna – imamo znanje, ustvarjalnost, podjetnost in trdno industrijsko tradicijo. A če želimo, da bo znalo še več, mu moramo zagotoviti pogoje: predvidljivo okolje, učinkovite institucije, jasno zakonodajo, dostop do kapitala, ciljne razvojne spodbude, digitalno infrastrukturo in stabilno delovno silo. Blaginja prihodnosti ne more temeljiti na izčrpanju ljudi in virov, temveč na ustvarjanju novih idej, produktov in storitev, ki nosijo visoko dodano vrednost. To je edini način, da Slovenija postane konkurenčna v svetu in da našim ljudem omogočimo plače, ki zagotavljajo dostojno življenje.

Cilji misije

- Dvig prihodkov iz turizma s 3,5 na 6 milijard EUR letno.
- Umestiti 70 % vseh turističnih nastanitev z zelenim certifikatom.
- Slovenija kot t. i. »High Performance Training Hub« za rekreativne in vrhunske športnike.
- Povečati delež gibalno aktivnih prebivalcev za 30 % in zgraditi gibalno aktivno Slovenijo, kjer je gibanje temelj zdravja, daljšega življenja in povezanosti vseh generacij.
- Zagotoviti pogoje za enakomeren razvoj turistične in športne infrastrukture po regijah (državi).

Kako bomo to dosegli?

- Razvoj koncepta "slow tourism" oziroma pohodništvo, kolesarstvo, kulturne poti, kmečki turizem.
- Investicije v visoko kakovostne trajnostne nastanitve.
- Razvoj zdraviliškega in wellness turizma s povezovanjem termalnih virov, prehrane in aktivnega življenja.
- Spodbude za regionalni turizem, ki vključuje lokalne skupnosti.
- Izgradnja mreže športne infrastrukture v državni lasti, ki bo omogočala enakomeren razvoj in delovanje športa po celotni državi, športnih centrov za profesionalne treninge domačih in tujih ekip.
- Izboljšati sistem sofinanciranja športa, da sredstva dosežejo osnovne celice, ki producirajo vrhunske klube in športnike tudi skozi sistem športnih subvencij za mlade talente – štipendije, oprema, nastanitve.
- Razvoj "sport tech" industrije skozi spodbujanje razvoja visokokakovostnih športnih storitev in industrije.
- Zagotovitev dostopnega športa za vse generacije in ranljive družbene skupine: od otrok do upokojencev zagotavljamo dostopne programe gibanja, odpravo finančnih ovir in krepitev športa v vzgojno-izobraževalnem sistemu ter lokalnih skupnostih.
- Povečanje pomena športa v celotni vzgojno-izobraževalni vertikali.
- Spodbujanje razvoja prostovoljstva na področju športa.
- Sistemsko sodelovanje z NVO za optimizacijo delovanja sistema športa na vseh ravneh.
- Močna podpora vrhunskemu športu: davčne spodbude, stabilno in pravočasno financiranje.
- Spodbujanje razvoja športnih talentov in krepitev trenerskega kadra ter ostalih podpornih delavcev v športu.
- Sodobna športna infrastruktura: posodobitev in odprtost športnih površin po vsej državi ter trajnostna zasnova za večnamensko uporabo.

Slovenija ima dovolj znanja, ljudi in ustvarjalnosti, da postane družba znanja. Kar nam manjka, sta strateška usmeritev in povezovanje – da ministrstva in sektorji nehalo delovati vsak zase, da prenehamo izgubljati energijo v razpršenosti in da začnemo graditi sistem, kjer je znanje skupna vrednota in razvojni kompas. Le družba znanja, ki povezuje ustvarjalnost, odgovornost in solidarnost, lahko premaga izzive prihodnosti ter ustvari samozavestno, odporno in inovativno Slovenijo.

Cilji misije

- Kadrovska okrepitev izobraževalnega sistema na vseh ravneh.
- Prenova izobraževalnih programov, skladno z zahtevami spreminjajočega se trga dela (krepitev temeljnih kompetenc, digitalne in finančne pismenosti, podjetništva, spodbujanje inovativnega in kreativnega razmišljanja).
- Vzpostavitev nacionalnega inovacijsko-tehnološkega huba.
- Povečanje vlaganj v prelomne tehnologije in raziskave na 5 % BDP.
- Zmanjšanje odvisnosti od tujih tehnoloških sistemov.
- Uvrstitev Slovenije med 10 najbolj inovativnih držav v EU.
- Razvoj vsaj 10 globalno konkurenčnih tehnoloških podjetij.
- Uvajanje naprednih tehnologij v ključne sektorje javnega sistema.
- Izboljšati status in položaj učitelja ter prenoviti plačni sistem v izobraževanju.
- Manj birokracije, več časa za pouk.

Kako bomo to dosegli?

- Obvezna in brezplačna enoletna vključenost vseh otrok v predšolski sistem eno leto pred vstopom v OŠ.
- Prenova kurikulumov z novimi vsebinami temeljnih socialnih veščin: socialna pismenost, digitalna pismenost, tehnična pismenost, finančna pismenost, varnostna pismenost in gospodarska pismenost.
- Vrnitev ocenjevanja vedenja učencev v šolah.
- Debirokratizacija dela učiteljev s pomočjo umetne inteligence in digitalizacije.
- Povečan obseg odprtega kurikuluma v srednjih tehničnih šolah na 30 % vsebin – izvajalci prihajajo iz gospodarstva.
- Dvig vseh štipendij v Sloveniji za 50 %.
- Kadrovske štipendije podjetij postanejo davčna olajšava za podjetja.

- Širitev in promocija kadrovskega štipendiranja za tuje študente, ki študirajo v Sloveniji.
- Novih 1.500 postelj za potrebe študentov.
- RIC in Zavod za šolstvo naj postaneta aktivni razvojni instituciji z večjo odgovornostjo za kakovost znanja.
- Omejitev dostopa do socialnih medijev (Facebook, Instagram ...) za mladoletne, mlajše od 16 let.

Predšolska vzgoja

- Financiranje prenesti z občin na državo/regije.
- Preudarno in na podlagi strokovnih dognanj vpeljevati nove programe.

Osnovno šolstvo

- Osnovna šola mora biti resnično brezplačna, zato morajo biti stroški ekskurzij in drugih dejavnosti, ki so del učnega programa ali aktivnosti šole, v celoti finančno kriti z javnimi sredstvi.
- Boljše sistemske spodbude za nadarjene učence.
- Krepitev temeljnih pismenosti: splošne, naravoslovne, digitalne, tehnične, družboslovne/državlanske, etične/argumentacijske, medijsko-digitalne in finančne pismenosti ter spodbujanje podjetnosti in razvoja podjetniških kompetenc pri mladih.
- Razvoj izvenšolskih in obšolskih dejavnosti.
- Vrnitev vzgojne vloge v šole, vključno z oceno vedenja.
- Uvedba predmeta digitalna pismenost.
- Uvesti je treba več sistematične podpore pri učenju pisanja, branja in izražanja.

Srednješolsko izobraževanje

- Sistematična raba sodobnih tehnologij in kritično digitalno opismenjevanje.
- Prehod k bolj fleksibilnim učnim načrtom z več ustvarjalnosti, logike in uporabnosti znanja.
- Krepitev podjetnosti, finančne pismenosti in pripravljenosti na pritiske sodobne družbe.
- Povezovanje poklicnega izobraževanja z gospodarstvom (vajeništvo, daljše prakse).

Terciarno izobraževanje

- Spodbujanje pravočasnega zaključka študija in usmerjanje študentskega dela v pridobivanje strokovnih izkušenj.
- Decentralizacija študijskih programov in razvoj dislociranih enot.
- Krepitev partnerstva med univerzami in gospodarstvom.
- Povečanje namestitvenih zmogljivosti v študentskih domovih.
- Spodbujanje mednarodne mobilnosti – skozi obvezno udeležbo v programih izmenjav (npr. Erasmus, Ceepus ...) vsaj za en semester oz. ekvivalent ECTS na vsaki stopnji študija.
- Večja podpora mednarodnim študijskim in raziskovalnim izmenjavam po modelu Erasmus+.

Znanost, raziskave in inovacije

- Postopen dvig vlaganj v R&D na 3 % BDP do 2030.
- Razvoj raziskovalnih in razvojnih centrov (bazične in aplikativne raziskave).
- Krepitev STEM področij (znanost, tehnologija, inženirstvo, matematika).
- Vzpostavitev inovacijskega okolja, ki omogoča hitro uporabo znanja v gospodarstvu.
- Spodbujanje sodelovanja med univerzami, raziskovalnimi ustanovami in podjetji.
- Privabljanje in vračanje vrhunskih strokovnjakov; preprečevanje odliva možganov.
- Aktivno vključevanje v evropske raziskovalno-inovacijske programe (Horizon Europe, Digital Europe ...).

Vseživljenjsko učenje

- Učenje skozi vse življenje kot standard v vseh starostnih obdobjih.
- Motivacija gospodarstva za vlaganja v usposabljanje in dostop do znanja.
- Povezovanje formalnega in neformalnega izobraževanja za dvig kompetenc celotne populacije.

Sistem in upravljanje izobraževanja

- Zmanjšanje birokracije in administrativnih bremen v šolstvu.
- Strokovne odločitve morajo temeljiti na znanstvenih in pedagoških kriterijih, ne na pritiskih javnosti.
- Posodobitev vloge podpornih institucij (NAKVIS, ZRSŠ, Pedagoški inštitut ...).
- Večja avtonomija in odgovornost vodstvenih kadrov – tudi s stimulatивно

plačno politiko.

- Pozitivna selekcija učiteljskega kadra, višji ugled poklica, diferencirano nagrajevanje (npr. za STEM učitelje).
- Stimulativna štipendijska politika, tudi prek davčnih spodbud za štipenditorje.

Uporaba ustvarjenega znanja

- Vzpostavitev regionalnega tehnološko-inovacijskega huba po vzoru Brainport Eindhoven, prilagojenega slovenskim razmeram, za povezovanje industrije, raziskovalcev in investorjev.
- Nacionalni program za povezovanje gospodarstva in raziskav, ki bo pospešil prenos znanja v prakso in komercializacijo prebojnih rešitev.
- Strateška vlaganja v ključna področja: umetna inteligenca, kvantno računalništvo, biotehnologija, novi materiali, robotika, čipovje, napredne komunikacije, zelene tehnologije, kibernetska varnost in avtonomni sistemi.
- Financiranje vrhunskih raziskovalnih centrov z globalnim dometom, ki bodo privabljali talente in ustvarjali znanstvene preboje.
- Podpora razvoju tehnoloških podjetij in start-up ekosistema z infrastrukturo, financami in mentorstvom.
- Digitalna preobrazba javnega sektorja, kjer bodo prelomne tehnologije (UI, avtomatizacija) prispevale k učinkovitosti in kakovosti storitev (zdravstvo, pravosodje, uprava).
- Testni projekti in inovacijski laboratoriji v javni upravi – uspešne rešitve bodo prenesene v gospodarstvo.

8 ■ Trdni temelji stabilnosti ali podnebje, energija in prehranska varnost

Bistveno želimo povečati stopnjo prehranske in energetske samozadostnosti ter izboljšati skrb za vodne vire, zmanjšati emisije toplogrednih plinov in zgraditi družbo, ki je odporna proti podnebnim šokom. Slovenija mora postati država, kjer hrana, energija in voda niso odvisne od naključij in zunanjih trgov, temveč strateško zavarovane dobrine, ki zagotavljajo varnost, zdravje in blaginjo vseh.

Prehransko odporna Slovenija, s cenovno dostopno in kakovostno hrano

Cilji misije

- Dvig prehranske samooskrbe s -40 % na 75 %.
- Povečanje deleža ekološke pridelave na 30 % kmetijskih površin.
- Digitalizacija kmetijstva z uporabo senzorjev, dronov in umetne inteligence.
- 60 % vsega posekanega lesa predelanega v Sloveniji.
- Zaščita virov pitne vode.
- Preprečevanje onesnaženja na prispevnih območjih virov pitne vode.

Kako bomo to dosegli?

- Trajna zakonska zaščita – več kot 50 let – najboljših kmetijskih zemljišč pred pozidavo in degradacijo ter letno nadomestilo za trajno varovana kmetijska zemljišča, ki jih v okviru povprečnine država nameni občinam.
- Izgradnja odpornih in sodobnih regionalnih prehranskih verig za stabilno pridelavo, predelavo, skladiščenje in distribucijo hrane v javne zavode in vojsko.
- Banka semen oziroma vzpostavitev strateških državnih zalog semen, hrane in krme kot del varnostne politike.
- Zakon o zagotavljanju finančnih sredstev za investicije v slovensko kmetijstvo v letih od 2026 do 2033 (investicije v sodobne rastlinjake, hidroponske sisteme in namakalno infrastrukturo, sodobne in k dobrobiti usmerjene hleve, pametne skladiščne prostore in hladilne centre, mehanizacijo, energetska samooskrbo, distribucijo ...).
- Sistem spodbud za napredno in ekološko kmetovanje in prehod na trajnostne kmetijske prakse (senzorji, permakultura, regenerativne metode, trajnostna živinoreja ...).

- Finančna podpora mladim kmetom in prevzemnikom kmetij – štipendije, investicijski vavčerji.
- Popis pripevnih območij virov pitne vode, vzpostavitev jasnega nadzora na onesnaženju virov pitne vode.

Voda kot nacionalni strateški vir

- Državni program upravljanja z vodami in vodotoki v sodelovanju z občinami in kmetijstvom.
- Krepitev vloge Direkcije za vode kot inženirsko-nadzornega organa in prenova sistema koncesij.
- Zagotavljanje ustreznih količin vode za kmetijstvo, prebivalstvo in industrijo.
- Sistem za spremljanje kakovosti podzemnih in površinskih voda.
- Izvajanje vseh ukrepov v skladu z Uredbo o pitni vodi, določitev prispevnih območij, implementacija varnostnih načrtov za vsak sistem za oskrbo s pitno vodo.

Energetsko neodvisna in tehnološko napredna Slovenija z zanesljivo in cenovno konkurenčno energijo.

Cilji misije

- Ohranjanje sedanje ravni in postopen dvig ravni energetske samozadostnosti.
- Preudaren in postopen dvig, skladno z zrelostjo tehnologij, deleža obnovljivih virov s 34 % na 65 %.
- Zmanjšanje uvoza fosilnih goriv za 50 %.
- Sprejem odločitve o jedrski prihodnosti države do leta 2028.
- Načeloma podpiramo jedrsko perspektivo države, pri čemer pa JEK 2 ne sme postati TEŠ 6.
- Slovenija kot vodilni center razvoja vodikovih tehnologij v regiji.

Kako bomo to dosegli?

Prehod na obnovljive vire energije

- Optimizacija sistema subvencij za sončne in vetrne elektrarne.
- Sončne elektrarne s hranilniki energije na vseh javnih stavbah.
- Spodbujanje lokalne samooskrbe gospodinjstev in energetskih skupnosti (npr. biomasa).
- Razvoj pametnih omrežij za učinkovitejše upravljanje s porabo in shranjevanje

presežne energije.

- Prenova distribucijskega elektroenergetskega omrežja.
- Priprava in odločitev o gradnji NEK 2 ali modularnih reaktorjev – na osnovi strokovnega investicijskega programa in vključevanja javnosti.

Razvoj novih tehnologij

- Vodikove tehnologije kot strateška prioriteta z ustrezno podporo raziskavam, industrijskim projektom in pilotnim centrom.
- Shranjevalne rešitve oziroma razvoj baterijskih in vodikovih hranilnikov za stabilnost omrežij.
- Digitalizacija in avtomatizacija celotne energetske infrastrukture.
- Spodbujanje zelene in trajnostne gradnje ter uporabe obnovljivih gradbenih materialov za energetske učinkovite in okolju prijazne ter trajne stavbe.

Socialni vidik energetske politike

- Ciljni programi proti energetske revščini za ranljive skupine (mlade družine, upokoenci, enostarševske družine).
- Uvedba progresivnih subvencij za energetske prenove stanovanj in zamenjavo kurilnih sistemov.

Krepitev energetskega trga

- Izvajanje REMIT uredbe za preprečevanje manipulacij na energetskih trgih.
- Večja konkurenca in transparentnost na trgu električne energije.

9. Država je od ljudi in za ljudi ali Pravna država in digitalna uprava

Država je od ljudi. In je za ljudi. Pravična in digitalna država po meri ljudi je tista, kjer se moč oblasti ne kaže v privilegijah, ampak v dolžnosti do skupnosti. Je država, ki daje zgled s preglednostjo, ki varuje človekove pravice in zasebnost, hkrati pa ljudem olajša življenje in jim vrne občutek, da sistem deluje zanje. To je država, ki jo ljudje spoštujejo, ker jo razumejo kot svojo – pravično, učinkovito in blizu človeku.

Cilji misije

- Ničelna toleranca do korupcije in učinkovit boj proti kriminalu.
- Neodvisna policija, tožilstvo, sodstvo, ki delujejo brez političnih pritiskov.
- Svoboda in neodvisnost medijev ter močna javna RTV.
- Digitalizacija upravnih postopkov na državni in lokalni ravni.
- Uporabniško prijazne e-storitve za državljane in podjetja.

- Transparentno javno naročanje z digitalnimi rešitvami.
- Pravosodni sistem, ki sodi v razumnem roku.
- Visoka stopnja zaupanja v institucije, ki temeljijo na vladavini prava.
- Uresničitev volje volivcev, izražene na posvetovalnem referendumu dne 9. 6. 2024 – podprli bomo spremembo volilnega sistema – ukinitve volilnih okrajev in uvedbo preferenčnega glasu.
- Z dopolnili ZVDZ olajšati izvrševanje volilne pravice (npr. da se bo podpora volivcev k listam kandidatov lahko dala elektronsko preko e-Uprave).

Kako bomo to dosegli?

- Digitalna pomočnica za javne storitve: 24/7 enotna točka, vodeni postopki, večjezična in vključujoča podpora.
- Uvedba brezpapirnega poslovanja v vseh javnih institucijah.
- Avtomatizacija rutinskih postopkov (npr. izdaja dokumentov, potrdil), ob zagotovitvi fizične dostopnosti za digitalno izključene.
- Digitalizacija upravnih storitev na državni in občinski ravni, ob zagotovitvi fizične dostopnosti za digitalno izključene.
- Centralizacija kadrovske baze javnega sektorja za učinkovitejše razporejanje kadrov.
- Spletna platforma za transparentno sledenje proračunskim sredstvom in javnim naročilom.
- Poenotenje in medsebojna kompatibilnost digitalnih platform celotnega javnega sektorja.

Boj proti korupciji, ki je sestavljen iz treh stebrov

- preventivni (protikorupcijski pooblaščenči),
- represivni (NUKOK),
- sankcioniranje (specializacija okrožnih sodišč za pregon korupcije, gospodarskega in organiziranega kriminala).

Pravočasno in pravično pravosodje

- Digitalizacija sodnih evidenc in sodnih dvoran.
- Uvedba meril uspešnosti sodnikov in transparentnosti odločanja.
- Krepitev zaščite žvižgačev in neodvisnega preiskovalnega novinarstva.
- Vzpostavitev specializiranih organizacijskih enot za boj proti gospodarskemu kriminalu in korupciji.

Učinkovit nadzor, preglednost in odgovornost

- Digitalizacija celotnega sistema javnega naročanja, vključno z malimi in ponavljajočimi se naročili.
- Vzpostavitev platforme za sprotno spremljanje porabe proračunskih sredstev.
- Objava vseh odločitev organov javne uprave in sodb (izjema zaprti postopki družinskega in kazenskega prava) na enem mestu.
- Učinkovitejši in neodvisen nadzorni organ za preprečevanje korupcije.

Javna uprava kot motor sprememb, ne ovira

- Strokovno in digitalno usposabljanje javnih uslužbencev.
- Povezovanje državnih in občinskih podatkovnih baz.
- Spodbujanje inovacij znotraj javne uprave – testni laboratoriji in pilotni projekti.
- Močnejše vključevanje državljanov v oblikovanje politik (e-participacija).
- Reorganizacija in smiselno združevanje inšpekcijskih organov na državnem nivoju (namen: optimizacija dela in materialnih virov ter dvig učinkovitosti teh organov).

10. Odprta in pomlajena Slovenija ali Demografija in medgeneracijska politika

Odprta in pomlajena Slovenija bo ustvarila vitalno in vključujočo družbo, kjer se mladi odločajo za prihodnost doma, kjer so družine podprte, starejši aktivni in cenjeni, tuji delavci pa vir razvoja – ob spoštovanju naših pravil, jezika in običajev. Slovenija mora postati odprta in pomlajena država, ki združuje svoje ljudi, jih privablja nazaj domov, vključuje nove in s tem gradi stabilno prihodnost za vse generacije.

Cilji misije

- Ohranitev vzdržnosti pokojninske blagajne glede na demografske in socialne trende.
- Vzpostavitev celovitega sistema dolgotrajne oskrbe z vključeno geriatrico in paliativno oskrbo.
- Gradnja mreže dostopnih najemnih stanovanj za mlade družine.
- Pravičnejša davčna politika za večje družine (znižanje dohodninskih razredov).
- Finančne spodbude za oskrbo starejših na domu in usposabljanje oskrbovalcev.
- Povečanje socialne vključenosti in aktivnega staranja.
- Vzpostavitev celovitega državnega sistema upravljanja delovnih migracij.

Kako bomo to dosegli?

Vzpostavitev vzdržnega in dostopnega sistema dolgotrajne oskrbe ter geriatrica in paliativna oskrba

- Analiza demografskih gibanj in vpliva na pokojninsko blagajno kot podlaga za postopno prilagajanje in ohranjanje celotnega pokojninskega sistema.
- Ohranjanje in zagotavljanje dostojnih pokojnin.
- Vzpostavitev vzdržnega, regionalno uravnoteženega sistema dolgotrajne oskrbe, ki temelji na strokovnih standardih.
- Razvoj geriatrice mreže na primarni ravni oziroma vključitev geriatrov in specialistov za starostnike v zdravstvene domove.
- Dostopna paliativna oskrba v bolnišnicah in na domu (mobilne paliativne enote).
- Finančna nadomestila in usposabljanja za domače oskrbovalce (posebno za upokojence in družinske člane).
- Ohranjanje oskrbe na domu kot osnovnega načela dolgotrajne oskrbe, kjer je to mogoče, s podporo patronažnih storitev, usposabljanj in digitalnih rešitev.
- Ukrepi za zagotavljanje stanovanjske varnosti starostnikov.
- Vključevanje seniorjev v procese odločanja.
- Oblikovanje direktorata za starostnike na pristojnem ministrstvu.
- Popraviti krivico, nastalo upokojencem v letih 2013–2021 pri določanju odmerne stopnje.
- V okviru socialnega dialoga in pokojninske reforme lzenačitev prispevnih stopenj v pokojninsko blagajno med delojemalci in delodajalci.

Davčna in socialna politika

- Enotna prispevna stopnja za vse oblike zaposlitve za pravično financiranje javnih storitev.
- Znižanje dohodninskega razreda za družine s tremi ali več otroki.

Migracijska in demografska politika

- Državni sistem upravljanja z delovnimi migracijami.
- Delovne migracije ne smejo biti prepuščene anarhiji trga in jih mora upravljati država preko svojih institucij (ZZRS, CSD, diplomatska mreža ...).

Želimo, da smo si blizu, četudi smo (od) daleč. Naš strateški cilj je ustvariti Slovenijo, kjer sodobna infrastruktura služi ljudem in gospodarstvu. To pomeni hitrejše in varnejše potovanje, dostopna stanovanja za mlade in družine, stoodstotno digitalno povezanost, javne objekte, ki so ponos skupnosti, ter trajnostno načrtovanje, ki nas ščiti pred podnebnimi tveganji. Samo z robustno, sodobno in pravično razporejeno infrastrukturo lahko zagotovimo enake možnosti za vse regije, zmanjšamo razvojne razlike in okrepimo povezanost med ljudmi, kraji in generacijami ter ustvarimo pogoje za dolgoročno blaginjo.

Cilji misije

- Ustvarjanje realnih pogojev za povečanje železniškega tovornega prometa za 50 %, pokritost Slovenije s 5G in optiko tudi na ruralnih območjih.
- Posodobitev infrastrukture za potrebe javnega potniškega prometa v vsej Sloveniji.
- Uvedba hitrih potniških vlakov med vsemi večjimi mesti in sosednjimi državami.
- Povečanje kapacitet Luke Koper za +50 %.
- 20 % manj mestnega prometa z izboljšanim javnim prevozom.
- Vzpostavitev državnega upravljavca železniške infrastrukture (INFRASLO).
- Izgradnja novih hitrih prog za kombinirani železniški tovorni in potniški promet na relaciji vzhod-zahod in sever-jug.

Kako bomo to dosegli?

Transportna infrastruktura

- Modernizacija železniškega omrežja; izgradnja dvotirne proge in hitri vlaki med Ljubljano, Mariborom, Celjem, Koprom in v vse sosednje države.
- Vzpostavitev podjetja INFRASLO, d. o. o. za strokovno upravljanje in razvoj železniškega sistema.
- Elektrifikacija in prenova soške proge, izboljšanje vleke za povečanje zmogljivosti tovornega prometa iz Luke Koper.
- Uvedba taktnega potniškega prometa, sozvočje cestnega in železniškega javnega prevoza s sinhroniziranimi voznimi redi, ustreznimi infrastrukturnimi kapacitetami in racionalnejšo rabo vozil, prilagoditve za osebe s posebnimi potrebami.
- Povezovalna cesta Vrhnika-Domžale za razbremenitev ljubljanskega obroča.

- Dograditev tretje razvojne osi in predor za Belo krajino, ki jo poveže z avtocestnim omrežjem.
- Hitra cesta 3.a razvojne osi Škofljica-Petrina za boljšo prometno povezljivost JV Slovenije z osrednjo regijo, večjo prometno varnost in pretočnost ter gospodarski razvoj, mobilnost in kakovost življenja na tem območju Slovenije.
- Ustanovitev nacionalne letalske družbe v sodelovanju z mednarodnim partnerjem za zagotovitev povezljivosti.

Logistika in pristanišče

- Povečanje kapacitet širšega območja Luke Koper za 50 % z logističnimi centri, digitalno kontrolo in železniškimi povezavami.
- Prenova upravljanja Luke Koper, da postane vodilno pristanišče severnega Jadrana.

Trajnostna mobilnost

- Spodbujanje nabave električnih vozil in izgradnja polnilne infrastrukture po vsej državi.
- Znižanje prometa v mestih za 20 % z boljšimi povezavami in uvedbo hitrih linij v večjih mestih (po cesti ali železnici, v smeri S-J in V-Z), ugodnimi vozovnicami in parkirnimi režimi.
- Reševanje vprašanja "prvega oz. zadnjega kilometra" pri zagotavljanju povezljivosti mestnega in medkrajevnega prometa.

Digitalna infrastruktura

- Popolna pokritost Slovenije s 5G-omrežjem do leta 2028.
- Povečanje dostopnosti zaupanja vrednih oblakov in UI-storitev.
- Investicije v optične povezave, zlasti na podeželju in zagotavljanje enakih pogojev za vse.
- Digitalizacija železniškega in cestnega omrežja – avtomatizacija, pametna signalizacija in podatkovna analitika.
- Izgradnja in vzpostavitev suverene EU in slovenske digitalne infrastrukture.

12. Spoštovani doma, samozavestni v svetu ali Zunanja politika in diplomacija

Samozavest v svetu se začne doma. Če želimo, da nas drugi spoštujejo, moramo najprej spoštovati sami sebe – imeti stabilne institucije, učinkovito državo, vključujočo družbo in gospodarstvo, ki temelji na znanju in inovacijah. Samo samozavestna Slovenija bo spoštovana v svetu. Naš strateški cilj je torej oblikovati Slovenijo kot državo, ki povezuje, ki se drži svojih načel, ki soustvarja prihodnost Evrope in ki v svetu širi svoj ugled z znanjem, inovacijami, kulturo, športom in trajnostnimi rešitvami.

Cilji misije

- Ohranjanje samostojne zunanje politike, usmerjene v mir, sodelovanje in uresničevanje interesov naše države.
- Krepi vpliv Slovenije v EU, NATU, OZN in drugih mednarodnih organizacijah.
- Graditi strateška partnerstva z državami in regijami, s katerimi delimo razvojne in kulturne vrednote.
- Okrepiti sodelovanje s sosednjimi državami in regijami pri reševanju izzivov (mobilnost, varstvo okolja, odzivanje na naravne nesreče ...), ki jih lahko učinkovito naslovimo le skupaj.
- Aktivno oblikovati mednarodno okolje, ki krepi varnost, trgovino, zdravje, znanje in razvoj.
- Večja prepoznavnost Slovenije v svetu kot inovativne, trajnostne in sodelovalne države.

Kako bomo to dosegli?

- Z zagovarjanjem slovenskih interesov v mednarodnem okolju samostojno in z zavezniki ter partnerji.
- Z aktivnim delom v EU, NATU in mednarodnih organizacijah.
- Z aktivnim odzivanjem na spremembe v mednarodnem okolju, še posebej v EU in NATU.
- S strateško okrepitevijo Stalnega predstavništva RS pri EU v Bruslju in izboljšanjem pretoka informacij z ministrstvi ter sistematičnim vključevanjem vseh deležnikov (regij, raziskovalnih institucij ...) v odzivanje na pobude na ravni EU.
- Z aktivnim sodelovanjem v evropskih varnostnih mehanizmih.
- S podporo oblikovanju evropskega obrambnega stebra znotraj NATA.
- S strateško kadrovsko okrepitevijo slovenske diplomacije in predstavništev v NATU.

- Z zavzemanjem za mir, varnost in trajnostni razvoj na vseh ravneh diplomacije.
- Z aktivno vlogo Slovenije v regionalnih in globalnih dialogih o varnosti, človekovih pravicah, podnebjem in zdravju.
- Z zagotovitvijo, da Slovenija ostaja del najtesneje povezanega dela EU.
- Z aktivnejšim sodelovanjem pri oblikovanju evropskih politik, zlasti na področjih, ki vplivajo na konkurenčnost, varnost in trajnost.
- Z zavzemanjem za razumno širitev EU, zlasti na Zahodni Balkan, kjer ima Slovenija zgodovinsko in diplomatsko vlogo.

Globalna odgovornost in strateška partnerstva

- Razvoj partnerstev z državami in regijami z močnim kulturnim, gospodarskim ali inovacijskim potencialom.
- Ohranjanje odnosov s ključnimi regionalnimi in globalnimi akterji – ZDA, Kitajska, države globalnega juga.
- Sodelovanje v mednarodnih razvojnih projektih in humanitarni pomoči.
- Krepitev gospodarske diplomacije in internacionalizacije slovenskih podjetij.

Slovenija kot prepoznavna država v svetu

- Razvoj strategije mednarodne promocije Slovenije kot inovativne, trajnostne in varne destinacije za turizem, investicije in izobraževanje.
- Podpora mednarodnemu uveljavljanju slovenskih podjetij, znanstvenikov, umetnikov in športnikov.
- Gradnja kulturne diplomacije – spodbujanje slovenskega jezika, ustvarjalnosti in kulturne identitete v svetu.
- Aktivno sodelovanje slovenskih predstavnikov v mednarodnih organizacijah in institucijah.

IV. NOVA ORGANIZACIJA STRATEŠKE DRŽAVE

Nova arhitektura vlade ali koncept ploščate vlade z manj resorjev, več profesionalne in na znanju utemeljene koordinacije

Strateška država zahteva vlado, ki je preglednejša, bolj operativna in osredotočena na rezultate. Zato predlagamo:

- 12 ministrstev – preglednejša struktura, manj podvajanj in večja učinkovitost.
- Do štiri podpredsednike vlade (izvršni podpredsedniki), ki imajo skupne službe in neposredno sodelujejo med seboj – ožja ekipa PV:
 - vsak od njih je odgovoren za koordinacijo enega ali dveh nacionalnih prebojnih projektov (npr. demografija in nove tehnologije; zdravje, strateška infrastruktura in regionalni razvoj, gospodarska strategija ...);
 - niso ministri, ki pokrivajo posamezni resor (ministri brez listnice);
 - lahko so vrhunski strokovnjaki brez strankarske izkaznice ali pripadnosti;
 - niso predsedniki strank, temveč nosilci najvišje operativne odgovornosti s preverljivimi in dokazanimi znanji ter kompetencami za naloge, za katere so bili imenovani.

Podpredsedniki vlade zagotavljajo, da nacionalni prebojni projekti niso ujeti med resorje, ampak se izvajajo kot projekt celotne države.

To je model, ki ga uporabljajo najbolj uspešne države – Nizozemska (koordinacijski ministri za misije), Finska (Cross-Government Strategic Agenda), Estonija (Government Office za digitalizacijo), Danska (koordinacijski kabineti).

UMAR 2.0

Za strateško vodenje države potrebujemo institucijo, katere odločitve temeljijo na znanju, podatkih in dolgoročnih simulacijah in ne na vtisih ali političnih ciklih. Zato bomo vzpostavili UMAR 2.0 kot neodvisen, zakonsko jasno definiran in strokovno avtonomen organ, v katerega dnevna politika ne mora posegati. Njegova naloga je, da z uporabo naprednih tehnologij in metodologij ter metod dela zagotavlja podporo pri upravljanju države z zagotavljanjem predvidljivosti, stabilnosti in strokovnosti.

UMAR 2.0 naj bi bil neke vrste strateški možganski center države. Pridobival in analiziral bi ključne podatke o gospodarstvu, javnih financah, demografiji, zdravstvu, energiji, prostoru in okolju ter z njimi oblikoval različne možne strateške modele, simulacije in strateške napovedi prihodnjega razvoja države, njenih podsistemov in globalnega okolja. Vsak zakon ali reforma prejme obvezno UMAR 2.0 oceno vplivov, ki je javno dostopna in predstavlja podlago za strokovno, politično in, kjer je potrebno, tudi širšo družbeno razpravo.

UMAR 2.0 s tem postane temelj strateške države:

- s svojimi javno dostopnimi analizami omejuje populistične ukrepe in ohranja stabilnost javnih financ,
- s svojim delom in analizami podaja temelje za predvidljivo razvojno politiko,
- krepi industrijsko strategijo z natančnimi podatkovnimi analizami,
- podpira javne podsisteme (regije, zdravstvo, pokojnine, energijo),
- dviguje konkurenčnost s podatkovnimi vpogledi v panoge in kompetence,
- povečuje zaupanje ljudi, ker država deluje premišljeno in več korakov naprej.

Za zagotavljanje resnične avtonomije se UMAR izvzame iz okvira vladnih služb in prenese neposredno pod Državni zbor RS. Vodstvo ima devetletni mandat, metodologija in delovanje sta javna, dostop do podatkov pa zakonsko zagotovljen in reguliran.

